

2011-09-13

PERSCOMMUNIQUÉ

Impact van de lage rente op het financieel gedrag van de gezinnen (Artikel voor het *Economisch Tijdschrift van de maand september 2011*)

Gedurende het grootste deel van 2010 bevonden de rentetarieven op korte en lange termijn zich in België op een uitzonderlijk laag niveau. De nominale rentetarieven bereikten historische dieptepunten; in reële termen werd enkel het dieptepunt van 1974 niet geëvenaard. De rentecurve van zijn kant was relatief steil.

In eerste instantie werd nagegaan of deze lage rente een impact heeft op de globale financiële verrichtingen van de particulieren. Over de recente periode heeft de rente in de reële sfeer maar een beperkte invloed gehad op het globale spaarvolume van de Belgische particulieren. Het verhoogde spaargedrag van de particulieren en de daarmee samenhangende opbouw van netto financiële activa over de periode 2009-2010 lijkt voor een groot deel te kunnen worden toegeschreven aan de economische onzekerheid wegens de financiële crisis.

Wel mag worden aangenomen dat de rente een zekere rol speelt bij de selectie door de particulieren van hun spaar- en beleggingsinstrumenten. Dit is het geval als ze moeten kiezen tussen korte of lange instrumenten: de lange beleggingen genieten een duidelijke voorkeur in periodes van hoge lange rente of wanneer de rentecyclus een neergaande fase is ingegaan. Tijdens de weinige periodes met een vlakke of omgekeerde rentecurve verminderen de particulieren hun korte deposito's aangezien ze dan wellicht een daling van de langetermijnrendementen verwachten. Het is vooral bij de keuze tussen korte spaarinstrumenten dat de rente het meest van invloed is, getuige de doorgedreven arbitrage tussen termijn- en gereguleerde spaardeposito's waar de recente daling van de korte rente fors in het voordeel van dit laatste instrument gespeeld heeft. Het vormen van rechten op de technische voorzieningen van levensverzekeringen en pensioenfondsen wordt gestimuleerd door de huidige rentestand vermits bepaalde bestaande contracten een gewaarborgd rendement bieden die hoger ligt dan de huidige marktrente.

Tenslotte heeft de rente een zekere invloed op de door particulieren aangegane verbintenissen, in eerste instantie de hypothecaire leningen. Het is voornamelijk het aantal hypothecaire kredieten dat fors groeit bij lage rentevoeten. Daarnaast kan de lage rente prijsstijgingen op de woningmarkt aanwakkeren met een afgeleid hoger beroep op het hypothecair krediet. Toch volgen de kredieten niet volop de evolutie van de woningprijzen onder andere wegens een meer restrictief kredietbeleid door de banken.